

RACHEL FILLOUX, *Costumes, armes et harnais des frères du Temple*, Paris 1982, ss. 149, ryc. 204.

Skromnie wydana książka zawiera najdokładniejszy z dotychczasowych opis ubiorów męskich (przede wszystkim rycerskich) z XII—XIII w., jak również dane o uzbrojeniu i pożywieniu a także o wyposażeniu siedzib templariuszy. Autorka starannie zestawiała informacje literatury z zachowaną ikonografią, jednak książkę ilustrują jedynie niedokładne przerysy. Szczegółowo zostały opisane typowe części ubioru męskiego z Europy Zachodniej: koszule, krótkie spodnie wraz z nogawicami, podwójne tuniki, kaptury i bawełniane lub filcowe kapelusze. Szeroki, drapowany płaszcz z białego sukna i zbroja były, podobnie jak w wypadku innych zakonów rycerskich, charakterystycznymi elementami sylwetki templariusza. Szczegóły ubio-

ru różniły duchownych, zakonników — rycerzy, i braci pełniących funkcje służebne czy rzemieślnicze. Autorka wyliczyła także normy żywnościowe przysługujące różnym kategoriom braci zakonnych. Każdy z braci miał swój nóż, łyżkę, kielich i miskę, stoły nakrywano obrusami. Zebrane w pracy dane o przedmiotach użytkowanych przez templariuszy od 1118 r. do początku XIV w. mają duże znaczenie dla historii życia codziennego rycerstwa zachodnioeuropejskiego.

I. Turnau